

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Cuba og El Salvador

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Statusrapport 2023

TAKK FOR SOLIDARITETSSAMARBEIDET

Vi ønsker å rette en stor takk til Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) for støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i El Salvador og på Cuba. Forbundets støtte bidrar til at våre partnerorganisasjoner kan gjøre en viktig innsats for et mer rettferdig, åpent og demokratisk samfunn.

El Salvador er et av verdens mest volde-
lige land, med stor politisk, økonomisk og sosial ulikhet. Våre samarbeidspartnere står i første rekke i kampen for å sikre innbyggernes grunnleggende rettigheter, som tilgang til vann og helsetjenester. Unntakstilstanden som har vart siden mars 2022 påvirker partnernes arbeid. Lederne for noen av sivilsamfunnsorganisasjonene har blitt arrestert.

På Cuba er noen av våre partnere engasjert i å styrke jordbrukskooperativer og andre typer kooperativer, som entreprenører innenfor søm, transport el-

ler omsorg. Andre er opptatt av å fremme desentralisering og politisk deltakelse, og det er et skritt i riktig retning at regjeringen har bedt om et samarbeid med Norsk Folkehjelps partnere Martin Luther King Jr. Memorial Centre (CMLK) og det nasjonale nettverket av folkeopplysere (NPEP) om opplæring for ledere i staten og i det kubanske kommunistpartiet (CCP).

CMLK har i flere år tatt initiativ til diskusjoner og fremmet forslag som innebærer nye perspektiver på dialog og beslutningstaking. I 2022 fikk fem personer fra landets øverste politiske ledelse, inkludert presidenten, og 23 personer i CPP (Pedagogical Political Coordination) opplæring. I tillegg fikk 130 personer opplæring i å holde workshop-er for embetsmenn og samfunnsledere.

CMLK-bevegelsen bidro også til at den cubanske familie-loven ble endret. Den nye loven beskytter ikke-diskrimi-

nering og menneskeverd, inkludert ekteskap mellom personer av samme kjønn, og retten til et familieliv uten vold.

Å ha en samarbeidspartner som NNN betyr mye for oss. Vi deler det samme verdigrunnlaget, noe som er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss.

Tusen takk for støtten.

Jan Olav Andersen

Jan Olav Andersen
styreleder i Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 16 000 medlemmer i Norge, og 2300 ansatte i 31 land.

NORSK FOLKEHJELP OG NNN PÅ CUBA OG I EL SALVADOR

Selv om Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner i El Salvador og på Cuba arbeider under svært forskjellige forhold, har de samme mål – å redusere ulikheter og styrke folks innflytelse på politiske beslutningsprosesser.

Norsk Folkehjelps engasjement på Cuba startet i 1994. Landet har gjennomført flere reformer som har som mål å gå bort fra overdreven sentralisering og legge til rette for at sivilsamfunnet får større innvirkning på politiske beslutninger. Privatpersoners og kollektivets rett til eiendom ble tatt inn i den nye grunnloven fra 2019, og målet er at innbyggernes rettigheter skal styrkes.

Våre samarbeidspartnere arbeider for at befolkningen skal få bedre tilgang til informasjon og kunne delta i diskusjoner og beslutningsprosesser. De jobber også for å bedre arbeidsvilkårene for småbønder og for småprodusenter

i byene. Inntektsgivende aktiviteter, organisasjonsutvikling og utvikling av bærekraftig jordbruk er andre innsatsområder.

Norsk Folkehjelp har vært til stede i El Salvador siden midten på 80-tallet. Støtten går i hovedsak til folkelige bevegelser på landsbygda og i urbane områder.

Samarbeidspartnerne representerer bygdesamfunn, kvinnegrupper, lokalradioer og medlemmer i kooperativer. De kjemper for en bærekraftig forvaltning av naturressursene, for at befolkningen skal få gode offentlige tjenester, og for å sikre et demokratisk styresett og en rettferdig fordeling.

Våre partnere mobiliserer også mot gruvedriften som ødelegger naturen og livsgrunnlaget for mange småbønder og lokalbefolkningen på landsbygda. Bedre tilgang til informasjon, og styrking av kvinners og ungdoms politiske, økonomiske og sosiale rettigheter, er andre merkesaker.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp

Trykk: LO Media

Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen og Anne Vines

Foto: Norsk Folkehjelp

FOLKEOPPLYSNING OG INNOVASJON

Folkeopplysning øker sosial bevissthet, stimulerer kritisk og kreativ tenkning, fremmer deltakelse i beslutningsprosesser og gir inspirasjon til nytenkning og innovasjon. Dette er derfor et viktig innsatsområde for Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere på Cuba.

På Cuba har det lenge vært en dyp krise på grunn av den 60 år lange amerikanske boikotten som påvirker all utenriks-handel og alle investeringer, kombinert med en kontrollerende, sentralisert stat. Pandemien og etterdønningene av den påvirket både mennesker og reiselivsnæringen, og i tillegg ble øya sterkt påvirket av orkanen Ian i september 2022.

En av partnerorganisasjonene som støttes av NNN er Martin Luther King Jr. Memorial Centre (CMLK). De har som mål å bidra til at den kubanske, politiske kulturen blir mer inkluderende og å øke folkelig deltakelse. Arbeidet deres er basert på Paolo Freires utdanningsmetodikk, som innebærer en aktiv læringsprosess med bakgrunn i deltakernes livserfaringer. Hensikten er å øke sosial bevissthet, stimulere til kritisk og kreativ tenkning, og bidra til økt handling for sosial endring. Metodikken er basert på ideen om at utdanning ikke forandrer verden – den forandrer menneskene som skal forandre verden. CMLK er allment anerkjent for sitt arbeid, og støtter og samarbeider med organisasjoner i hele Latin-Amerika.

NETTVERK FOR MILJØUTDANNING

Etter hvert har to landsdekkende nettverk vokst ut av CMLKs arbeid: The National Network of Popular Educators (NPEP), som for tiden består av 1130 folkeopplysere (633 kvinner) med tilstedeværelse i 27 områder, og Ecumenical Network (EN), med 565 personer (306 kvinner) i 20 områder. De kaller seg CMLK-nettverksbevegelsen, og sprer folkeopplysning til nabolag, lokalsamfunn, institusjoner og lokale og nasjonale myndigheter.

Et knutepunkt i NPEP-nettverket er Ceprodeso, en organisasjon i Pinar del Rio i den vestlige delen av Cuba som består av lokale grupper fra ulike samfunn i provinsen. Det er et nettverk for miljøutdanning, der medlemmer kommer sammen og diskuterer sine problemer og mulige løsninger. Målet er å bedre situasjonen for folk der de bor.

MANGROVENE HINDRET OVERSVØMMELSE

Med henvisning til Freires metodikk kaller Ceprodeso aktivitetene sine for folkelig innovasjon. Noen av de lokale gruppene opptatt av å forbedre tilgangen

 FAKTA OM CUBA

Styreform: **Republikk**
Hovedstad: **Havanna**
Offisielle språk: **Spansk**
Flateinnhold: **110 880 km²**
(Norge: 385 000 km²)
Folketall: **11 millioner**
Religion: **Katolikker 85 %**
BNP pr. innbygger (2020): **9500 USD**
(Norge: 68 340 USD)
Gjennomsnittsalder: **42,1 år**
(Norge: 39,5 år)
Forventet levealder: **79,6 år**
(Norge: 82 år)
Fødselsrate: **10,1 pr. tusen (Norge: 12)**

Kilder: FN-sambandet/CIA World Factbook

på vann eller strøm, eller å produsere matvarer, klær eller kunst for salg, mens andre finner løsninger på ulike miljøutfordringer.

Ett eksempel er La Coloma, der lokalsamfunnet har gjenplantet mangrovetrær som var blitt hugget ned. Da orkanen Ian traff provinsen i slutten av september 2022, forhindret de nye mangrovene at landsbyen ble fullstendig oversvømt.

I et land med liten plass til offentlige protester, lager Ceprodeso bråk når for eksempel gruvekonsesjoner eller reiselivsprosjekter påvirker lokalsamfunnene negativt. Ceprodeso er også en del av det landsdekkende nettverket for folkelig miljøopplæring og miljøorganisasjonen Ecovida. I samarbeid med disse nettverkene kom Ceprodeso med innspill til naturressurs- og miljøloven som ble vedtatt i 2022.

Lokalsamfunnet i La Coloma har plantet mangrovetrær til erstatning for dem som var blitt hugget ned. Dette forhindret at landsbyen ble fullstendig oversvømt da orkanen Ian traff provinsen i september 2022.

SLÅSS MOT KUTT I TILSKUDDENE TIL KVINNEHELSE

Nasjonale budsjettkutt til kvinnehelse har svekket viktige helsetilbud til kvinner over hele El Salvador. I 2022 ble kvinnebevegelsen i Chalatenango hovedkoordinatør i det politiske påvirkningsarbeidet for å bekjempe budsjettkuttene.

Da regjeringen i El Salvador kuttet i bevilgningene til kvinnehelse, tok de kommunale kvinneorganisasjonene i Chalatenango initiativet til å danne en felles, lokal kvinnebevegelse for å kreve at kvinnehelseprogrammene blir gjenopprettet.

med andre kvinneorganisasjoner og bevegelser på nasjonalt nivå.

Norsk Folkehjelps og NNNs samarbeidspartnere Las Mélidas, Equipo Maíz og MPR12 støtter CCR når det gjelder opplæringsprosesser, mobiliseringer og politiske påvirkningsarbeid. Både Las Melidas og kvinnebevegelsen i Chalatenango er en del av Rural Women's Alliance (Alianza de las Mujeres Rurales) – en landsdekkende organisasjon med hovedmål å drive påvirkningsarbeid overfor myndighetene.

I 2019 kuttet president Nayib Bukele og hans nye regjering i budsjettene knyttet til kvinnehelse, og svekket dermed programmene for seksuell helse og reproduksjon. Det fikk også følger for oppmerksomheten rundt og forebygging av seksuell og kjønnsbasert vold (SGBV), både nasjonalt og lokalt. Regjeringen fikk sterk kritikk for å lukke øynene for vold mot kvinner.

Det politiske skiftet og budsjettkuttene – og i tillegg situasjonen under koronapandemien – har utsatt den nasjonale kvinnebevegelsen for stor slitasje, og ført til at den ble mindre markant når det gjelder offentlig fordømmelse av kvinnekjønnsdiskriminering. Derfor tok de kommunale kvinneorganisasjonene i Chalatenango initiativet til å danne en felles, lokal kvinnebevegelse for å kreve at kvinnehelseprogrammene blir gjenopprettet.

Siden 2021 har de anmeldt tilfeller av seksuell og kjønnsbasert vold til myn-

dighetene og tatt opp SGBV i sosiale medier. De har opprettet støttenettverk for familiene til ofrene for kvinnekjønnsdrap og forsvinninger, ofrene for vold i hjemmet og andre typer vold i samfunnet, i tillegg til å avsløre vold og diskriminering av kvinner i mediene og i sosiale medier.

OPPLÆRING I MENNESKERETTIGHETER

Kvinnekomiteen i Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon CCR (Foreningen av lokalsamfunn for utvikling av Chalatenango) har arbeidet for å styrke de 23 kommunale kvinneorganisasjonene som utgjør den lokale kvinnebevegelsen. De har gitt dem råd om hvordan de kan oppnå rettslig status gjennom kommunestyret, opplæring i menneskerettigheter og lovverk som beskytter kvinner mot vold, og kunnskap om årsaker til ulikhet og diskriminering av kvinner. CCR har også bidratt til utviklingen av årlige arbeidsplaner, og koordinert arbeidet

FAKTA OM EL SALVADOR

Styreform: **Republikk**
Hovedstad: **San Salvador**
Offisielle språk: **Spansk**
Flateinnhold: **21 041 km²**
(Norge: 385 000 km²)
Folketall: **6,4 millioner**
Religion: **Katolikker (50 %),
protestanter (36 %)**
BNI pr. innbygger (2022): **10 460 PPP\$**
(Norge: 118 440 PPP\$)
Gjennomsnittsalder: **27,7 år**
(Norge: 39,5 år)
Forventet levealder: **73 år (Norge: 82 år)**
Fødselsrate: **17,5 pr. tusen (Norge: 12)**

Kilder: FN-sambandet/CIA World Factbook

ENGASJER DEG

Du kan støtte samarbeidsprosjektet mellom Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund og Norsk Folkehjelp ved å bruke konto-nummer 9001 08 76000.

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon, kontakt NNN v/Bente Birkeland, tlf.: 900 51 026/ bente.birkeland@nnn.no eller Norsk Folkehjelp v/Heidi Gulbrandsen Smerud, tlf.: 91 62 42 93/e-post: heidis@npaid.org.

FØLG OSS

Facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
www.folkehjelp.no
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00